

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over haar brief van 22 november 2012 (29 689, nr. 364) met daarin haar reactie op het rapport Indicaties voor Protonentherapie (deel 2): model-based indicaties.

De voorzitter van de commissie,
Smeets

De griffier van de commissie,
Teunissen

Inbreng VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de reactie op het rapport Indicaties voor Protonentherapie. Zij zijn positief over het voornemen van de minister een beheerste introductie van protonentherapie in Nederland mogelijk te maken, aangezien dit een belangrijke aanvulling is op de op dit moment in Nederland aangeboden fotonentherapie.

De minister geeft aan dat de eerste patiënten naar verwachting medio 2016 in Nederland met protonentherapie behandeld kunnen worden. Kan de minister toelichten hoe deze periode van circa 4,5 jaar is ingedeeld? Is het mogelijk om bepaalde processen, bijvoorbeeld vergunningverlening en definitieve vaststelling van de Regeling protonentherapie parallel te laten verlopen, zodat deze periode verkort kan worden? Deze leden vragen dit om te voorkomen dat potentiële investeerders afhaken omdat de periode van 4,5 jaar te lang is.

De minister geeft aan meer zicht te willen krijgen op de (kosten)effectiviteit van deze behandelmethode. De leden van de VVD-fractie zijn voorstander van dit voornemen, zeker aangezien in de beschikbare literatuur weinig harde gegevens zijn over de kosteneffectiviteit van protonenradiotherapie, in vergelijking met andere bestralingsmodaliteiten. Kan de minister toelichten op welke manier zij meer zicht wil krijgen op de (kosten)effectiviteit van deze behandelmethode?

In het onderliggende rapport geeft het College voor zorgverzekeringen aan dat een Landelijk Platform Protonentherapie is opgericht dat zich zal inspannen om indicatieprotocollen en dataregistraties verder uit te werken, en een verantwoorde introductie van protonentherapie in Nederland mogelijk te maken. Welke organisaties en expertises zijn vertegenwoordigd in dit platform? Wat is de planning ten aanzien van het opstellen van de indicatieprotocollen? Onderneemt dit platform nog andere activiteiten gericht op een verantwoorde introductie van protonentherapie in Nederland?

Ten aanzien van de indicatieprotocollen vragen de leden van de VVD-fractie wanneer deze naar verwachting gereed zijn. Is het doel deze gereed te hebben wanneer deze behandelmethode in Nederland aangeboden kan worden (verwacht medio 2016)?

Op dit moment behoort protonentherapie voor een aantal indicatiegebieden al tot het verzekerde pakket, hoewel de betreffende patiënten naar het buitenland moeten om gebruik te maken van deze behandelmethode. Kan aangegeven worden wat een dergelijke behandeling in het buitenland op dit moment kost? Wat zijn de verwachte kosten van een dergelijke behandeling wanneer deze in Nederland aangeboden kan worden?

Aangezien patiënten op dit moment al protonentherapie in het buitenland kunnen ondergaan als onderdeel van het verzekerd pakket, worden er op dit moment al afwegingen gemaakt ten aanzien van het bestaan van een klinisch relevant voordeel van deze behandelmethode voor een patiënt. In hoeverre is dit een nauwkeurige en transparante afweging, gegeven het nog niet bestaan van indicatieprotocollen? In hoeverre kan een doelmatig gebruik van protonentherapie worden gegarandeerd, zonder het bestaan van indicatieprotocollen?

Inbreng PvdA-fractie

De leden van de fractie van de PvdA hebben met belangstelling kennis genomen van de reactie op het rapport Indicaties voor protonetherapie. Deze leden vragen of aangegeven kan worden op basis van welke gegevens precies tot het te verwachten aantal van 3445 patiënten per jaar gekomen is. Zijn er ook schattingen bekend die hoger liggen? Deze leden kunnen instemmen met een begeleide introductie. Bij introductie van dit soort kostbare therapieën is het van belang dat de kosteneffectiviteit nauwkeurig wordt geregistreerd. De leden van de fractie van de PvdA zijn van mening dat een zorgvuldige en beargumenteerde beslissing ten grondslag moet liggen aan het aantal vergunningen voor protonetherapie. Gezien de grote investering, de voorbereidingstijd en bouwtijd van vier jaar zouden de eerste patiënten over ongeveer vier jaar in Nederland behandeld kunnen worden. Gegevens over kosteneffectiviteit bij de aanvullende indicaties zijn nu nog niet voorhanden. Onderzoeken wijzen echter wel uit dat protonetherapie veel voordelen kan bieden. Bovendien hebben deze leden vernomen dat in Groningen nu al onderzoek plaatsvindt naar de meerwaarde en kosteneffectiviteit van protonetherapie door middel van simulatiemodellen. Kan hierover meer informatie worden verstrekt?

De leden van de fractie van de PvdA vragen op welke wijze de minister tot het besluit is gekomen om één protonenversneller met een behandelcapaciteit van ca. 1000 patiënten toe te staan per medio 2016, terwijl het CVZ aangeeft dat het in de lijn der verwachting ligt dat tenminste 3 445 patiënten per jaar in aanmerking komen voor protonetherapie. Dit betekent toch gewoon dat duizenden patiënten die in aanmerking komen voor deze behandeling deze niet zullen kunnen krijgen of er voor naar het buitenland moeten gaan, ook op het moment dat duidelijk wordt dat deze therapie een meerwaarde heeft? Deze leden maken zich zorgen dat, wanneer uit dit onderzoek en uit meer ervaring uit het buitenland zou blijken dat protonetherapie inderdaad het aantal bijwerkingen voor patiënten zodanig verlaagt dat deze therapie meerwaarde heeft, en er daarnaast signalen zijn die wijzen op voldoende grote kosteneffectiviteit, er onvoldoende capaciteit zal bestaan en Nederland dus achter de feiten aan blijft lopen.

De leden van de fractie van de PvdA vragen waarom niet tenminste twee, en zo mogelijk drie vergunningen zijn af te geven vanwege het aantal patiënten en ook in verband met de bereikbaarheid. Zij krijgen graag een uitgebreide argumentatie voor het afgeven van slechts één vergunning. Juist om de kosteneffectiviteit van een nieuwe veelbelovende behandeling te onderzoeken moeten voldoende patiënten met deze methode behandeld worden, zeker als het gaat om een therapie die tot meer levenskwaliteit voor patiënten leidt. Aan welke locatie wordt gedacht voor de in de brief toegezegde protonenversneller?

De leden van de fractie van de PvdA hebben nog een aantal korte vragen: Is er al een Regiecommissie ingesteld, zoals het CVZ heeft voorgesteld? Zo nee, wanneer gaat dat gebeuren, en wie zullen daarin zitting nemen? Hoeveel protonenklinieken zijn wereldwijd operationeel? Hoeveel daarvan in Europa, en in welke landen? Hoeveel patiënten worden in deze klinieken behandeld? Is het waar dat in Nederland drie regionale samenwerkingsverbanden bestaan die streven naar het bouwen en exploiteren van een dergelijke kliniek? Wat is de stand van zaken van deze samenwerkingsverbanden?

De leden van de fractie van de PvdA vragen of als gevolg van de hoge initiële kosten en het niet aanwezig zijn van een (tijdelijke) financiering van de zorg in de ZVW, het beschikbaar komen van protonetherapie kan worden belemmerd? Hoe kan dit worden voorkomen? Aan welke vorm

van financiering wordt op dit moment gedacht? Wat is de stand van zaken ten aanzien van de Zorginnovatiewijzer?

Inbreng SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de reactie op het rapport Indicaties voor Protonentherapie. Deze leden constateren dat de medische beroepsgroep, de minister en het CVZ eenduidig zijn in hun oordeel dat protonenbestraling ter behandeling van vormen van kanker de overlevingskans vergroot en de bijwerkingen vermindert. Protonentherapie moet op basis hiervan worden beschouwd als een waardevolle vooruitgang in de strijd tegen kanker, die breed beschikbaar dient te komen. Deze leden vragen zich dan ook af wat de minister precies beoogt met een «beheerste introductie». Bij de leden van de SP-fractie ontstaat de indruk dat de introductie van deze waardevolle therapie wordt vertraagd om financiële redenen. Dat de minister in haar brief aangeeft (eerst) meer zicht te willen krijgen in de kosteneffectiviteit, voedt deze indruk. De leden van de SP-fractie vragen in dit verband ook een reactie op de zorgen van Holland Particle Therapy Centre (HollandPTC), een samenwerkingsverband van Erasmus MC, LUMC en TU Delft, over de snelheid waarmee deze innovatie kan worden ingevoerd.

De leden van de SP-fractie vragen de minister of een inschatting kan worden gemaakt van het aantal patiënten dat naar verwachting baat zal hebben bij protonentherapie. Welke capaciteit is noodzakelijk om voldoende patiënten in Nederland te kunnen helpen?

Het CVZ wijst er in haar rapport op dat protonentherapie duurder is dan de thans gebruikelijke fotonenbestraling. Terecht wijst het CVZ erop dat instroom in het verzekerde pakket kan plaatsvinden ongeacht of de interventie kosteneffectief is of niet. De leden van de SP-fractie vragen de minister of het niet beter is om het CVZ zich uitsluitend te laten bezighouden met het beoordelen van de werkzaamheid en wenselijkheid van behandelingen op basis van de stand van wetenschap en praktijk en de politieke vraag of een interventie het geld waard is, aan de volksvertegenwoordiging over te laten. Dit zou de autoriteit van het CVZ zeer bevorderen en voorkomen dat deze instantie in toenemende mate gezien wordt als een politiek orgaan dat een rechtvaardiging voor bezuinigingen of andere politieke doelstellingen moet vinden, zoals het afremmen van innovaties uit angst voor kostenstijging.

De leden van de SP-fractie wijzen er tot slot op dat, hoewel de protonentherapie duurder is dan fotonenbestraling, deze kosten waarschijnlijk aanzienlijk kunnen dalen naarmate de behandeling breed wordt ingevoerd, en minder effectieve interventies kan vervangen. Deze leden vragen de minister hierop haar visie te geven.